

הלכות ציצית פרק ב

א. תכלת האמורה בתורה בכל מקום, הוא הצמר הצבוע כפתוך שבפחל; וזו היא דמות הרקיע, הנראית לעין בטהרו שלרקיע. והתכלת האמורה בציצית, צריך שתהא צביעתה צביעה ידועה, שעומדת ביפיה, ולא תשתנה. וכל שלא נצבע באותה הצביעה, פסול לציצית: אף על פי שהוא כעין הרקיע, כגון שצבעו באסטיס או בשאר המשחירין הרי זה פסול לציצית. ורחל בת עז, צמרה פסול לציצית.

ב. כיצד צובעין תכלת שלציצית: לוקחין הצמר, ושורין אותו בסיד; ואחר כך מכבסין אותו, עד שיהיה נקי; ומרתיחין אותו באהל לא וכיוצא בו, בדרך שהצבעין עושין כדי שיקלט את העין. ואחר כך מביאין דם חלזון, והוא דג שדומה עינו לעין הים, ודמו שחור כדיו, ובים המלח הוא מצוי. ונותנין את הדם ליוורה, ונותנין עמו סממנין כמו הקימוניא וכיוצא בה, בדרך שהצבעין עושים; ומרתיחין אותו, ונותנין בו הצמר, עד שיעשה כעין הרקיע. וזו היא צורת התכלת שלציצית.

ג. תכלת שלציצית, צריכה צביעה לשמה; ואם צבעה שלא לשמה, פסולה. והיורה שיש בה הצבע אם צבע בו מעט צמר לבדקו אם הוא יפה אם לאו, נפסלה היורה בלה. אלא כיצד יעשה: לוקח הצבע מן היורה בכלי קטן, ומניח בו מעט צמר שבודק בו; ושורף את שבדק, שהרי נצבע לבדיקה. ושופך הצבע שבכלי שבדק בו, שהרי טעמו ופסלו; וצובע התכלת בשאר הצבע, שלא נפגם.

ד. התכלת אינה נלקחת, אלא מן הממחה חוששין, שמא לא נצבעה לשמה. ואף על פי שנלקחה מן הממחה, אם נבדקה ונודע שנצבעה באחד משאר צבעונין המשחירים שאינן עומדין פסולה.

ה. כיצד בודקין אותה עד שיוודע אם נצבעה כהלכתה, אם לאו: לוקחין התבן וריר שלשבלול, ומי רגלים שנתחמצו ארבעים יום; ושורין התכלת בכלן, מעת לעת. אם עמדה בעיניה ולא כהת, כשרה. ואם כהת לוקחין בצק שלשעורים שמעפשין אותו למרים, ונותנין את זו התכלת שנשתנת בתוכו, ואופה הבצק בתנור; ומוציאין התכלת מן הפת, ורואין אותה: אם כהת ממה שהיתה, פסולה; ואם הוסיף עינה, והשחרה יתר ממה שהיתה קדם האפיה כשרה.

ו. חצר שמוכרין בה התכלת, והיו מחזקין בכשרות לוקחין ממנה סתם, ואינו צריך בדיקה, והרי היא בחזקתה, עד שתחשד. המפקיד תכלת אצל הגוי הרי זו פסולה, שמא החליפה. ואם היתה בכלי, והיה חתום בשני חותמות, חותם בתוך חותם כשרה; בחותם אחד, פסולה.

ז. המוצא תכלת בשוק, אפלו מצא חוטין פסוקין ושזורין פסולה. הלוקח טלית מציצת מן השוק מישראל, הרי היא בחזקתה. מן הגוי מן התגר, כשרה; מן ההדיוט, פסולה.

ח. טלית שהיא בלה אדמה, או ירקה, או משאר צבעונים עושה חוטי לבן שלה, כעין צבעה: אם ירקה, ירקין; ואם אדמה, אדמין. היתה בלה תכלת עושה לבן שלה משאר צבעונים,

חוץ מן השחור, מפני שהוא נראה כתכלת; וכורך על הכל חוט אחד תכלת, בדרך שעושה בשאר ציציות שאינן צבועין.

ז. קשה ענש מי שאינו מניח לבן, יתר מענש מי שלא הניח תכלת: לפי שהלבן, מצוי לכל; והתכלת, אינה מצויה לכל לפי שאינה מצויה בכל מקום ולא בכל זמן, מפני הצבע שאמרנו.